

Výlet do Španěl

Zuzana Zajícová

Tak se mi to povedlo. Náš smíšený sbor jede na festival do Španělska a já, nyní velmi mírně pokročilá sborová zpěvačka, první altík, jedu taky! Byla jsem odhodlaná překonat všechny nástrahy dlouhatánské jízdy autobusem, jen abych mohla být při tom. Při dobytí španělské kulturní scény naším sborovým zpěvem.

Vyrazili jsme ve středu přesně o půlnoci. V autobusu jsem se začlenila do zadní sekce, takto výkvětu sboru. Nakonec, znáte to; nejlepší vždycky seděli vzadu. Na nejzadnějším sedadle trůnily na tyči obleky našich pánů tenorů a basů a Honza. Vypadal na tom zadním sedadle jako šatnářka v divadle, ale očividně byl spokojený.

Naše cesta za slávou vedla přes Německo, Francii až do španělského města u Atlantiku, do Avilés.

Ve Francii jsme se zastavili ve městě Beaune, kde jsme navštívili Hospices de Beaune, bývalou nemocnici a chudo-binec, který fungoval až do roku 1993. V chrámu Notre Dame jsme si dokonce zazpívali. Jelikož je náš sbor velmi družný, nebyl problém oslovit sprátený sbor ve Francii v městě La Verpillière a využít jejich pohostinnosti.

Byli jsme ubytovaní u jednotlivých členů sboru a ještě předtím, než jsme se odebrali k zaslouženému odpočinku po celodenní cestě, byli jsme pozváni na piknik. Ten se konal v krásné zahradě jednoho ze členů sboru. Francouzi nás zcela dorazili jídlem i pitím typické francouzské kvality. Taky jejich komáři, žijící u malého jezírka na zahradě, byli velmi přátelští a stejně jako jsme se my vrhali na dobroty, tak se oni vrhali na nás. Když už bylo na čase odebrat se do jednotlivých rodin, oba sbory si vzájemně zazpívaly a francouzští přátelé přijali pozvání k nám do Prahy.

Ráno jsme vyrazili na dlouhou pouť přes Francii do malého městečka Pau, kde jsme měli zamluvený nocleh ve Formuli. Celodenní jízda autobusem byla velmi úmorná. Po ubytování v hotelu jsme se vypravili na zaslouženou večeři. Nám několika zdatným jedincům se povedlo objevit malou hospůdku se zahrádkou, kde všechno stálo patnáct euro na osobu i s pitím. Hospůdku byla plná domorodců, chlapi hráli mezi stromy pétangue a my tam způsobili mírný rozruch. Hospůdku evidentně nebyla středem zájmu cizinců, ovšem strava byla skvělá a stejně tak i víno. V sobotu jsme opustili Francii a na španělském území jsme se zastavili až u Atlantiku v krásném městě San Sebastian. Oceán je prostě něco. Všichni jsme byli okouzlení a při pohledu na tu nádheru zapomněli jsme na strasti autobusového cestování. Městská pláž, jedna z nejkrásnějších na světě, byla plná lidí a my si aspoň namočili nohy. Tlačil nás čas. Odpoledne jsme ještě navštívili slavné jeskyně Altamira v blízkosti středověkého městečka Santillana.

V sobotu večer jsme konečně dorazili do cíle. V Avilés jsme byli ubytovaní v bungalovech na břehu oceánu. Naši španělští kamarádi se o nás starali příkladně a hned při první večeři v hotelu vedle bungalovů se ukázaly moje obavy z nabytých

kil jako oprávněné. Španělská kuchyně je stejně jako francouzská skvělá a tradice několika chodů včetně zákusku se zde pečlivě dodržovala. Taky víno na stole nechybělo, a pokud jsme dopili, pozorní číšníci ihned doplnili.

V neděli jsme navštívili rybářskou vesničku Cudillero. Vzhledem k tomu, že ten den končilo mistrovství Evropy ve fotbalu a do finále se propracovali Španělé, hrající proti Němcům, atmosféra ve vesnici odpovídala nastalé situaci. Od rána se horkokrevní Španělé připravovali na večerní zápas a my museli vyvracet podezření, že jsme Němci. Odjížděli jsme za mohutných salv, které otřásaly námi i ostrovem, ne tak Španěly. Byl to jejich obvyklý způsob svolávání ke mši.

Cestou na oběd jsme se ještě zastavili v Salinas na proslulé pláži, kam se chodí koupat všichni Avilésané. Místní muzeum kotev jsme nestihli navštívit, zato jsme obdivovali impozantní skály a oceán. Někteří odvážní členové našeho sboru se na proslulé pláži vykoukali.

Po velmi obsáhlém obědě jsme zmoženě nasedli do autobusu směr Gijón, kde jsme po prohlídce města absolvovali zkoušku a posléze koncert v divadle ještě se španělským sborem El León de Oro. Naše obavy z prázdného hlediště kvůli fotbalu se ukázaly být zbytečné. Španělský sbor zpíval perfektně, jen repertoár byl poněkud monotónní. My jsme vystoupili jako druží a rovnou oznamuji, že koncert se nám povedl. Naši silnou stránkou je pestrý

repertoár. Sotva se posluchač vzpamatuje z úvodních skladeb Gounodovy Glorie a Kyrie, je zasažen Sborem židů, a než utře usazený dojatý zrak z Pie Jesu a Ave verum corpus, uzemníme ho spirituály a českými lidovkami, aby mu na závěr běhal mráz po zádech při Halleluja George Friedricha Händla. Náš padesátiminutový výkon byl oceněn náležitým aplausem.

V pondělí jsme v Avilés ochutnali místní tradiční nápoj sidri, který nás na rozdíl od španělských vín neoslovil. Prostě je to takový jako zkvašený jablečný mošt, co se musí lít do sklenic z výšky, aby bylo pobryndané široké okolí kolem dokola.

Po obědě jsme se vypravili na nejsevernější mys Španělska. Všude kolem byly vysoké útesy a širý nádherný Atlantik. Paráda.

No a pak náš čekal druhý koncert v moderním kostele v městě Piedras Blancas se španělským sborem Orfeón de Castrillón, jenž se o nás po celou dobu pobytu tak vzorně staral.

Kostel byl narvaný posluchači včetně místní honorace v čele se starostou města. Španělé se nám moc líbili a taky obecenstvo dávalo najevo velkou spokojenost.

Pak byla řada na našem sboru a znovu rovnou oznamuji, že koncert se nám povedl. Ba co dím, náramně povedl. Nestává se často, že diváci volají bravo, vstávají ze židlí a tleskají nekonečnou dobu, dokud si nevytleskají přídavek. My jsme přidávali dvakrát a obecenstvo bylo prostě....úžasné. To víte, horká španělská krev. Já jsem něco takového naprosto nečekala a řeknu vám, byla jsem náležitě pyšná, že patřím ke Gaudiu a že stejně jako ostatních třicet zpěváků dokážu takhle rozparádit posluchače. K našemu velkému úspěchu přispěla značnou měrou naše klavíristka Jitka, která hraje naprosto skvěle. O mimořádném výkonu našeho sbormistra ani nemluvě.

No a po euforii přišla zákonitě realita všedního života - návrat domů. Předtím jsme se ještě náležitě rozloučili s našimi přáteli ze španělského sboru, nacpali se opulentní večeří a o půlnoci vyrazili.

Ještě jednu noc jsme spali ve Formuli v Mulhouse blízko německých hranic. Domů jsme dorazili ve středu večer. Ráno jsem si vlezla na váhu a co myslíte? Byly tam. Dvě kila navrch...

Na silnici do Prášil ..

se jednoho červencového večera pohybovalo jedním směrem několik osobních aut s pražskou poznávací značkou. Nebyla to však náhoda...

Sotva jsme se vrátili ze Španělska, už se většina „navrátilců“ chystala na soustředění v krásném prostředí šumavských Prášil. Přidali se k nim i někteří členové sboru (včetně sbormistryně Zdeny), kteří se zájezdu do Španělska nemohli účastnit. Soustředění se uskutečnilo v ubytovně KČT (Klubu českých turistů), kde bylo příjemné prostředí jak pro noclehy, tak pro zpívání (tam sice byly občas malé překážky, když třeba místnost, poskytnutá pro nácviky, byla v sousedství společenské místnosti s televizorem. Ale většina ostatních návštěvníků měla pro naše potřeby pochopení).

Soustředění začalo ve čtvrtek 10. července večer a končilo v neděli v poledne - a všichni se dopravili svépomocí s využitím majitelů osobních automobilů. Jedině Vagnerovi přijeli autobusem až v pátek (to už nikdo autem nejel) - ale měli to trochu s dobrodružstvím, protože autobus je „vyklopil“ na své konečné v Hartmanicích, odkud se ozvalo zoufalé volání mobilem s prosbou o odvoz, kterého se posléze ujala Hanka Suchardová.

Učili jsme se převážně novinky pro slavnostní koncert (Vláda Gounodovu mši, Zdena Smetanovo „Pívečko“ s mužskými, Čajkovského s děvčaty a společně Rusalku, Monteverdiho (L Orfeo) a Jurkoviče (Cracovia civitas).

Zpívání jsme si zpestřili výlety do krásného okolí. V pátek většina z nás podnikla výpravu k Prášilskému jezírku, což sice nebylo příliš daleko pro vyspělé turisty, kterých ve sboru je dosti, ale pro ty pohodlnější to naopak byla vel-

mi příjemná procházka. V sobotu už jsme se k cíli našeho výletu museli dostávat všemi dopravními prostředky, které jsme měli k dispozici. Kdosi zjistil (myslím, že Milan Špale), že na nedaleké (ale zase ne tak blízké, aby-

chom to stihli pěšmo) říčce Vydře, respektive na umělém kanálu jí napájeném, se bude předvádět splavování dřeva a jízda na voru. A nemýlil se. Obojí jsme skutečně viděli a připomněli si cosi, o čem jsme četli v knížkách starých šumavských spisovatelů (Klostermann apod.).

Večery jsme trávil porůznu. Já jsem se ve čtvrtek přidal ke skupince, pro kterou Vláda Duchoň iniciativně vyjednal vstup do jediné otevřené hospůdky ve vsi. Bylo totiž už po zavírací době (22 hod), ale personál byl přítomen, protože v zadní ze dvou místností se bavila skupina trempíků zpěvem při kytarě. Jak jsme se potom dozvěděli, byli to stálí - i když ne příliš častí - návštěvníci, čili „štamgasti“. Nejprve jsme si sedli do té první místnosti se sklenicí piva a v tichosti jsme si s trempíky zpívali, protože ti zpívali a hráli téměř stejný repertoár, jaký provozujeme na našich ne příliš častých sedánkách. Měli vynikajícího kytaristu, který zahrál vše, na co si kdo vzpomenu. Po nějaké době to Vláda nevydržel a došel se dovolit, zda si můžeme přisednout. Souhlas byl velmi přesvědčivý a následující společné zpívání bylo velmi krásné, zvlášť když postupně Vláda a také Bohdan s dovolením si půjčit kytaru ukázali, že i ovládnutí tohoto nástroje některým z nás není překážkou. Končilo se až po půlnoci a nám účastníkům této neplánované „party“ zůstaly krásné vzpomínky.

V pátek opět v této hospůdce, zatím co venku řádila bouřka, se o potěšení hostů starala jakási country parta se svými country písničkami. Křížující blesky venku však docela dobře ladily s atmosférou drsného country. Čert ví, zda to způsobila ta bouřka, písničky či nedostatek jiné příležitosti, ale místnosti byly naplněny návštěvníky k prasknutí. My přítomní Gaudiáci, kterým se tam podařilo se vtláčit, jsme přesvědčeni, že na tom má svůj díl i naše Dana Duchoňová, která byla šéfem kapely několikrát pozvána a skutečně s nimi zpívala solo. Jak naši hvězdu objevili, to ať poví sama.

V sobotu jsme se těšili na opakování čtvrtka - ale už pouze v naší režii, protože parta trempíků dopoledne odjížděla - končilo jí týdenní tempování. Obsluha hospůdky nám původně slíbila, že večer můžeme přijít všichni a vlastně trempíky nahradit. Jaké však bylo překvapení, když místo nás tam hráli k poslechu návštěvníků tři nějací jiní pánové a hospůdka byla plná lidí, že si ani nebylo kam sednout. Prý tam tu partičku poslal majitel hospůdky a oni ho museli poslechnout.

Po dlouhém rozhodování jsme se vrátili do ubytovny, kde jsme původně zpívat nechtěli, abychom nerušili od spánku ostatní nocležníky - turisty. Zkusili jsme to s tlumeným zpíváním. Nikdo na nás nepřišel a lze říci, že poslední večer našeho pobytu se nakonec také vydařil.

No ale abych nezapomněl na to hlavní, proč jsme v Prášilech vlastně byli. Co jsme zkusili, jsem uváděl výše. O výsledcích by měli asi říci více naši sbormistři. Ale nepozoroval jsem na nich, že by byli nějak zvlášť zklamaní. Tak snad jsme kus práce odvedli.

V neděli dopoledne jsme si ještě jednou zkuškově zazpívali a k polednímu se cesty účastníků pomalu začaly rozjíždět směrem k domovům se slovy „Nahledanou 3. (pro malou skupinu 2.) září!“

Vláda Šilhán

ZÁPISNÍK ZAČÍNÁJÍCÍ SBOROVÉ ZPĚVAČKY

Zápis šestý

Zuzana Zajícová

Chodit pilně každý týden ve středu na zkoušku smíšeného sboru do školy v Šimáčkově ulici je jedna věc. Druhá věc je veřejně vystupovat na koncertech. V září mi vidina sebe sama při vystoupení sboru před publikem připadala jako čirá fantazie, něco tak neskutečného, jako ocitnout se na Měsíci nebo vyhrát ve Sportce. Říjnový koncert sboru v Rudolfinu, který jsem absolvovala jako divák, mě utvrdil v přesvědčení, že moje produkce je zcela nemožná.

Když proto naše sbormistryně Zdena jednoho krásného dne prohodila, že si se sborem určitě zazpívám koledy na vánočních koncertech, pomyslela jsem si, že má rozhodně větší odvalu a představitost než já. Pravda, zpívat koledy v kostele je přece jen snazší než vystříhnout Dvořákovu Mši D dur v Rudolfinu, nicméně mě to ponouklo k ještě větší pilnosti. Hlavně ve sprše, kam jsem se uchýlovala na dlouhé minuty a trénovala Ježíšku panáčku a Dudlaj dudlaj dudlajdáj, až se můj muž začal obávat o mé duševní zdraví. Obzvláště když jsem začala s trénováním koled někdy začátkem listopadu. Dlouho jsem netušila, jaké že se to koledy vlastně na vánočních koncertech zpívají, protože smíšený sbor Gaudium je **samozřejmě** umí, má je v repertoáru dlouhá léta a stačí je pár dní před koncertem jen tak trochu oprášit a je to.

No a nebyly by to vánoční koncerty bez Rybovy mše, že. Jak jsem správně tušila, i Rybovku sbor zpívá jako když bičem mrská, tu s orchestrem, tu bez, někdy dokonce i pod taktovkou jiného, cizího a mně neznámého sbormistra!

Na koledy jsem si jakž takž troufala, jelikož jako v každé venkovské rodině na Moravě se i v té naší staly koledy oblíbeným repertoárem, každoročně před vánoce a během nich zpívaným až do úplného otrávení všech zúčastněných. Maminka vždycky po Mikuláši vystrachala staré, léty prověřené noty s koledami, prakticky rodinné stříbro. Sestra zasedla ke klavíru, my si stoupli za ni, brejlili do not a zpívali s maximálním nasazením. Zpočátku jsme byli plni nadšení

a dojetí, ale jak běžel čas a Štědrý den se blížil, těšili jsme se, jak si na Silvestra zazpíváme něco víc od podlahy.

Takže ačkoliv jsem pořád netušila, jaké koledy budeme zpívat, věřila jsem svým pevným základům z domácího zpívání. Rybovka, to byla jiná káva! Tam moje znalosti končily u Hej mistře, vstaň bystře. Stydím se přiznat, ale je to tak. Rybovu mši jsem nikdy neslyšela celou. (Teď, když ji už znám, vím, že to byla velká škoda a jsem moc ráda, že si ji s Gaudiem můžu zazpívat, a pevně doufám, že se pro mě stane každoroční radostí na dlouhá léta).

Vánoční čas se blížil a sbormistři usoudili, že je přece jenom potřeba si přejet koledy i Rybovku. Zajásala jsem. Konečně budu taky jako ostatní znát obsah vánočních koncertů! Jaké bylo moje překvapení, když se ukázalo, že sbor nejen zpívá, ale taky hraje! Tedy přímo jako herci! Že máme Josefa, Marii, andílka a Ježíška, dokonce i tři krále! My ostatní bez důležitých hereckých partů že musíme stejně jako na divadle hrát vesnický lid, který se na patřičných místech raduje, diví a vůbec se nějak projevuje. Zkrátka, že to není jen statické stání v útvaru, je to prostě představení se vším všudy.

Můj obdiv ke sboru stoupl až do nebeských výšin. Páni, skoro jako v Národním! Trochu jsem se ovšem zalekla. Já, takový introvert, jak to všechno před náročným publikem zvládnou, obzvláště bez pomoci not a textu?

Rybovu mši jsme naštěstí mohli zpívat z not. Měla jsem v ní trochu zmatek, protože jsme ji zkoušeli tak různě na přeskáčku. Pak jsem bystře pochopila, že tam taky zpívají dost velké úseky sólisti. No a pak mi došlo, že sólisti budou dodaní a sice až na místě v kostele! Zřejmě to byla běžná praxe, protože to nikoho nevyvádělo z míry, jen mě, ale já se statečně držela a nedala své oprávněné obavy najevo.

Pak taky jednou do zkoušky přišel cizí pan dirigent a mně došlo, že nejen sólisti a orchestr, se kterými se seznámím až těsně před koncertem, ale navíc ještě naprosto cizí dirigent! Aspoň že ten přišel týden před koncertem mezi nás a pobyl asi tak dvacet minut, během nichž s námi prosvištěl začátky našich nástupů. (Tady musím laskavým čtenářkám prozradit, že na pana dirigenta byl moc pěkný pohled, protože je to fra-

jer, podstatně mladší než já a většina členek sboru. Přistihla jsem se, že se na něj culím se značným zalíbením).

„No to jsem teda zvědavá, jak tohle dopadne,“ říkala jsem si, když jsem si doma zkoušela starý pléd, jenž mi měl dodat punc venkovské ženy v davu. (Ten pléd mi dodal nejen punc, ale i trochu tepla, jinak bych i přes zvýšený tlak a teplotu z rozčilení v kostele určitě umrzla).

Moje první vystoupení před publikem se událo na začátku prosince v kostele svatého Klimenta. Tam byla kromě diváků taky strašná zima, což mě oboje vnitřně rozklepalo. Byla jsem vděčná za nápaditou choreogra-

fii, jež nás nutila k pohybu v rámci možností, protože hrozilo, že v případě stání na jednom místě tam přimrzeme až do Velikonoc. Ještěže Ježíška hrála panenka. Na konci produkce jsme zapálili svíčky a celý kostel zapěl Narodil se Kristus pán. Myslím, že by se to mým rodičům moc líbilo, protože tahle koleda byla i u nás doma zlatým hřebem na vánoční produkci.

To byl tedy můj první vstup na světová pódia a další týden, když jsme zpívali v kostele na Strossmayerově náměstí Rybovku, tak tam jsem se klepala už míň. Kostel svatého Antonína je totiž vytápěný.

Úvaha záchodová

Zuzana Zajícová

Jsou jisté spojníky mezi námi všemi. Nic nemáme víc společného než vyměšování. Je to tak, ať se na to koukáte z které chcete strany. Zkrátka i nejkrásnější krasavice a nejmocnější svalovec přeměňují saláty a bifteky, vodu i iontové nápoje na stejnou hmotu a tekutinu jako bezdomovec a uklízečka krabicák a buřta s cibulí. V tom jsme si všichni rovni.

To jsem si až do minulého týdne myslela. Jenže při dlouhé cestě autobusem na festival ve Španělsku jsem přišla na to, že jsou mezi námi rozdíly. Ne tak ve výsledných produktech, jako v časových intervalech.

Každá cesta autobusem přináší různá úskalí. Oteklé nohy, bolavá záda, však to znáte, milí zcestovalí laskaví čtenáři. Ovšem jak se ukázalo při naší cestě přes Německo, Francii a Španělsko, zkouškou ohněm, bobříkem odříkání a testem pevnosti všech svěračů se stala právě potřeba vypouštění tělesných tekutin a peristaltika.

Při bedlivém prozkoumání osazenstva autobusu jsem zjistila, že lidstvo se dělí do několika skupin. Zde jsou výsledky mého vědeckého bádání:

První skupina - jedinci z této skupiny na záchod nechodí. Tedy chodí, ale nikdy nebyli přistiženi a na přímý dotaz přiznají návštěvu toalety ráno a večer. Setrvávají na oné místnosti několik mikrosekund a okamžitě se věnují jiné mnohem zajímavější činnosti.

Skupina druhá - na záchod chodí málo. Příslušníci z téhle skupiny byli na záchodě spatřeni, ovšem pouze jednou za čas, a vědecký badatel je mohl snadno přehlédnout, jsa zavřen v záchodové kabině.

Třetí skupina - ta je na záchodě často, využívá každé příležitosti a záchody má zmapované po celé Evropské unii.

Skupina čtvrtá - na záchodě prakticky bydlí.

V našem autobusu byli zástupci všech zmíněných skupin. Do první skupiny jsem s jistotou zařadila jednoho jediného cestovatele, ve skupině druhé jich bylo trochu víc, nejmocnější jich bylo ve skupině třetí a několik chudáků pak ve skupině čtvrté.

Já sama jsem ve třetí skupině. Hrdinně jsem snášela útrapy plného močového měchýře a obsah vřdycky statečně dovezla na místo určené, na rozdíl od příslušníků skupiny čtvrté. Ti se střídali na autobusovém pidi záchůdku, tam se dveře prakticky netrhly. Zpočátku to měli zakázané, prý je kapacita omezená, jenže v autobusu hrozila občanská neposlušnost, nebojím se říct lidové povstání několika ke všemu odhodlaných jedinců.

On by to zase s tím vyměšováním nebyl až takový problém, kdyby vedoucím zájezdu nebyl právě ten jediný příslušník první skupiny. V mých očích hrdina, něco jako František z Assisi, leč bez Františkova pochopení pro utrpení druhých. Tak jako já nemůžu pochopit jeho nepotřebu, tak on zákonitě nemůže pochopit mou potřebu. A zde je kámen úrazu. Intervaly mezi jednotlivými zastávkami byly pro většinu neúnosně dlouhé, pro našeho hrdinu zastávky naprosto zbytečné. Statečně jsem celou cestu trpěla a svěrače, naštěstí plně funkční, držely na sto procent. Ovšem uprostřed Francie mě zradila peristaltika. Nedalo se nic dělat. Pokud jsem si nechtěla utrhnout ostudu, musela jsem prostě spočinout v záchodové kabině o několik chvil déle než se slušelo na vycepovanou účastnici zájezdu. Jelikož byla pauza pouze patnáctiminutová a do kabiny jsem se propracovala jako jedna z posledních, stalo se nevyhnutelné. Do autobusu jsem nastoupila jako poslední! A byl malér. Do té doby zcela nenápadná velmi mírně pokročilá sborová zpěvačka a členka autobusového osazenstva se rázem stala středem pozornosti. Byla to ode mě naprosto neomluvitelná troufalost zdržet odjezd ostatních členů zájezdu o pět minut! Dodnes jsem se z toho strašného prohřešku nevzpamatovala a po celý zbytek cesty jsem omezovala pití i konzumaci na minimum. Co když bude účast na příštím zájezdu podmíněná četností návštěvy hajzlíků? No? Jak vysvětlím svým ubohým střívkům, že si nemohou dělat, co chtějí?

Budu se muset nad sebou zamyslet a pilně trénovat nejen noty, ale i stahy střevní a zvyšovat objem svého močového měchýře, co to jde. Přece moje kariéra sborové zpěvačky neztroskotá na takové maličkosti, jako je ovládnutí vnitřností!

Bogurodzica !

Bohdan Maslowski

To ráno dne 15. července 1410 nebylo jako každé jiné, alespoň pro toho, kdo se do něj probouzel v mlžném oparu u vesničky Grunwald na severozápadě dnešního Polska. Proti sobě stály dvě ohromné armády a schylovalo se ke konečnému účtování. Po sérii drobných potyček v táhnoucí se podivné válce bylo všem jasné, že dnes se rozhodne. Nešlo přitom o nic menšího, než o budoucí podobu severovýchodní Evropy. Řád německých rytířů po porážce pohanských Prusů zde vytvořil mocný stát, netající se expanzivními úmysly proti (tentokrát už křesťanským) sousedům a ohrožující samotnou existenci Polska a zejména Litvy. A tak zde stála velká, skvěle vycvičená a vyzbrojená armáda železných rytířů, která měla ve svých řadách pozvané znamenité osobnosti západního světa, a proti ní početně ještě větší, ale mnohem různorodější koalice, tvořená polskými rytíři, litevskou lehkou jízdou a žoldněři různě naverbovanými, mezi nimiž hráli významnou roli i Češi (jeden oddíl byl veden Janem Žižkou, který v bitvě přišel o oko, což dnes ví každý Polák), nebo třeba i Tataři.

Armády se proti sobě formovaly od časného rána skoro až do poledne. Tehdy na polské straně najednou zazněla ta melodie zpívaná tisíci hlasy. Muži, kteří se vzápětí vydají vstříc přízračným obrněným rytířům v bílých pláštích s černými kříži, zpívali píseň vzývající Bohorodičku Marii, aby se za ně přimluvila. A v naději, že tam, kam odcházejí, to nemůže být horší než tady.

.....

Skladba, kterou pan Jurkovič složil k radosti („ku uciesze“) posluchačů a interpretů, sestává z více částí a upravená (a nepatrně zkrácená) verze prvních dvou slok chorálu Bogurodzica tvoří její druhou část. Dodejme, že první část vznikla z úryvku středověké epické písně „Radości wam powiedam“ o Mariině Zvěstování a třetí část je zhudebněná část básně Juliusze Slowackého, vedle Mickiewicze druhého významného básníka polské obdoby národního obrození z první poloviny devatenáctého století. Ostatně, jde o báseň v Polsku dodnes známou a živou, přičemž úvodní zvolání Bogurodzica! je každému jasným odkazem právě na onen středověký chorál. Poslední část Jurkovičovy skladby vychází z písně neznámého autora a latinského textu Stanislawa Ciolka, poznaňského biskupa a sekretáře na dvoře krále Vladislava Jagellonského (vítěze od Grunwaldu), velkého odpůrce husitů, který je rovněž znám jako polsko-latinský básník.

Vratme se však k chorálu Bogurodzica. Zdá se mi (a myslím, že přinejmenším mnozí Poláci by tento pocit sdíleli), že právě on dává celé skladbě na začátku tu příchut, která ji pak už zůstane...

Bogurodzica je v Polsku něčím takovým jako u nás chorály Svätý Václave a Ktož jsú Boží bojovníci dohromady. Byla zpívána před několika bitvami (např. s Turky) a stala se tak symbolem, na nějž pak navázali „buditelé“ jako Slowacki. Co je ale zajímavé, dodnes je její text předmětem spekulací a bádání řady lidí a je tak trochu záhadný. Předně, je zde „česká stopa“ - podle legendy (dnes už vyvrácené, ale stále živé) není autorem písně nikdo jiný než „náš“ svatý Vojtěch, v Polsku všeobecně uctíváný, který ji měl zkomponovat cestou božského vnuknutí. Pravý autor je pochopitelně neznámý...

Řada drobných záhad vyniká v samotném textu, kdy není zcela jasné, jak příslušné partie současníci vlastně chápali. Hezkým příkladem je prosba „zyszczy nam, spuści nam...!“ ve druhé sloce (v naší úpravě je tato část vynechána). To je v Polsku okřídlená věta, které by normálně dnes už žádný Polák nerozuměl...kdyby se ji neučil ve škole. Tedy podobně jako naše „Hospodine, pomiluj ny“. Doslova to znamená něco jako „zajisti nám, sešli nám“...no ano, ale koho, co má seslat? Předmět totiž chybí. Dá se čekat, že bojovníci u Grunwaldu si tam dosadili něco jiného, než třeba my.

Samotné oslovení „Bohorodičko“ evokuje dávné christologické spory z prvních století našeho letopočtu o Ježíšově božství, které byly rozhodnuty až na dramatickém koncilu v Efezu v pátém století. Šlo o to, přibližně řečeno, zda Ježíš byl už zároveň Bohem i člověkem v matčině lůně, tedy zda je Marie Bohorodičkou (řecky Theotokos), nebo pouze „matkou Kristova lidství“. Poté, co první teze zvítězila, vznikala řada církevních básní a písní opěvující Bohorodičku, a tak „Bogurodzica Dziewica“ se zdá rovněž cosi takového přenášet...jenže přes usilovné hledání v hymnografii řecko-byzantské, ruské, české, latinské, nepodařilo se najít bezprostřední vzor ani menších částí skladby. A tak se stále hlasitěji mluví o její originalitě, ačkoli to zní (pro znalce polské středověké kultury) tak nepravděpodobně...

Ať už je to jakkoli, my se můžeme těšit velebnými tóny této skladby, jak ji podávají naše udatné Johanky z Arku (ať nikdo neříká, že neví, co je ženská síla!) a můžeme pocítovat vděk k panu Jurkovičovi, který nám to celé vymyslel.

.....

A jak to dopadlo u Grunwaldu? Po počátečním otukávání lehká jízda litevského knížete Vytautase chytře předstírala útok a ústup

a tím vylákala křížácké těžkooděnce, aby se roztáhli do velkého prostoru. No a pak se do nich dali rytíři polského krále Vladislava, podporováni různými žoldáky a sedláky, kteří si z pravidel rytířského boje moc nedělali. Řezba to byla i na tehdejší poměry nevídaná, při níž zahynul výkvět evropských rytířů v čele s velmistrem Řádu Ulrichem von Jungingen. Ovšem, poněkud překvapivě, král Vladislav příliš nechvátal, aby zpečetil své vítězství, a nechal uniknout část křížáckého vojska do blízké tvrze Malborku. Dostavil se tam až za několik dní a mezitím křížáci stačili zorganizovat obranu. Po mnoho týdnů trvajícím obléhání královská vojska musela odtáhnout s nepořízenou (což nemění nic na tom, že křížácká moc v dosavadní podobě byla zlomena, bez toho by třeba české husitské války o pár let později vypadaly určitě jinak). Spekuluje se o tom, proč to král udělal. Třeba proto, že z totálního vítězství by měl největší prospěch jeho blízký příbuzný a spojenec, litevský kníže Vytautas...anebo naopak, že by úplné vítězství prospělo hlavně Polákům a král byl původem přece jen Litevec... .

Ale to už je politika. A to je jiná písnička.

Přáníčka členům

(tentokráte přání svatební novomanželům Křístkovým)

J. Tittelbachová

Úsměvy na tvářích přítomných září,
dívěnka spanilá kráčí k oltáři.
Nevěsta v bílém jako panenka,
kdo se to vdává? Z Gaudia Mařenka.

Nad Děčínským zámekem sluníčko vykukuje,
jakoby vědělo, že velká svatba tu je.
„Prodaná nevěsta“ se však neprodala,
pak něžňounkům „ANO“ Michala si vzala.

Cestička životem nebývá hlazená,
časem se ukáže, co „NE“ a co se má.
I na modravém nebi se obláček ukáže,
po bouřce přejde znovu až do záře.

A nejenom lásku, i souznění hlasů,
ať přináší Vám radost a ze života krásu.
Dny plné pohody a dětí plný dům,
Vám ze srdce přeje celičké GAUDIUM

Program sboru v dohledné době:

8. 11. 2008 v 19 hodin

Koncert k 20. výročí sboru

Sál Martinů - Malostranské náměstí

18. 12. 2008 v 19 hodin

Adventní koncert v kostele v Korunní 60

26. 12. 2008 v 9:30 hodin

J. J. Ryba: Česká mše vánoční HEJ, MISTŘE

Kostel CČSH Praha 7, Farského 3.

20. 1. 2009 v 19 hodin

2. koncert k 20. výročí sboru

Kostel "U sv. Salvátora"

22. - 25. 5. 2009

hostíme sbor z Reigate (Anglie)

*Základní umělecká škola Praha 7, Šimáčkova 16**Vás srdečně zve na slavnostní koncert ke***20. VÝROČÍ SBORU
GAUDIUM***sbormistři**Zdena SOUČKOVÁ a Vladislav SOUČEK**Jitka NEŠVEROVÁ - klavír**sobota 8. listopadu 2008 v 19 hodin**sál Martinů, HAMU, Praha 1, Malostranské náměstí 13**vstupné 100 Kč**Předprodej vstupenek v kanceláři sborového zpěvu, Šimáčkova 14**rezervace na adrese vogelova@radostpraha.cz, zbylé vstupenky u večerní pokladny*

Toto číslo připravil díky laskavosti přispěvatelů Vladimír Šilhán.

Spolupracovali Marie Dolejší, Jana Vlková, Milena Poláčková, Bohdan Maslowski a Zuzana Zajícová. Foto Jana Vlková, Milena Poláčková a Marie Dolejší.

Další příspěvky a připomínky zasílejte na adresu Gaudium Praha, 1700 00, Praha 7, Šimáčkova 16, případně e-mailem (sbor@gaudiumpraha.cz, Vsilhan@centrum.cz)

Číslo vyšlo dne 15. října 2008